

VRJWILLIGERS
ACADEMIE Amsterdam

Masterclass

De Onuitwisselbaarheid van vrijwilligers en beroepskrachten

16 juni 2015

Door Lucas Meijs, hoogleraar Strategic Philanthropy aan de Rotterdam School of Management, Erasmus universiteit, op initiatief van Marijn van Ballegooijen, Wethouder Zuid PvDA (welzijn, zorg en participatie), in samenwerking met Renate Schepen, trainer Vrijwilligersacademie Amsterdam

Doel

Onderzoeken hoe we organisaties en beleid af kunnen stemmen om met de verschuivingen binnen de zorg de beste zorg te leveren en wat daarbij de specifiek toegevoegde waarde van vrijwilligers is.

Inhoud:

Marijn van Ballegooijen introduceert de reden van de masterclass. Er zijn veel verschuivingen in de zorg: decentralisatie, participatie en er is minder geld beschikbaar (waar vroeger geld beschikbaar was van de overheid voor 2,5 uur hulp in de huishouding, is dit nu 2 uur). Er wordt meer van vrijwilligers verwacht en de verschuivingen leiden ook tot spanning tussen vrijwilligers en 'professionals'.

Renate geeft een korte introductie van de masterclasses en hoe deze masterclass onderdeel is van het thema van dit jaar 'samenspel formele en informele zorg.'

Lucas Meijs (PPT bijgevoegd) maakt ons o.a. bewust van ons woordgebruik. Het is niet noodzakelijk zo dat korten op zorg betekent dat je moet korten op betaalde krachten, sommige mensen kunnen de zorg ook zelf inkopen. Nu wordt gezegd: 'u heeft recht op 1,5 uur zorg', juist zou zijn 'wij als overheid betalen 1,5 uur zorg'. Ook wordt er gezegd dat mensen dingen 'zelf moeten doen', maar dit betekent eigenlijk dat de burens het moeten doen. De hele PGB discussie wordt gevoerd in termen van misbruik (wantrouwen). We zoeken een nieuwe balans tussen overheid, markt en civil society. Zij hebben allen hun eigen uitsluitingsmechanisme.

- overheid sluit uit op grenzen, paspoorten en beleid
- markt sluit uit op geld
- Civil society sluit op subjectieve grenzen van wie bij de gemeenschap hoort.

Trends

Er is een verschuiving van 'solidariteit' naar 'eigen schuld' (vb 'dan moet je maar niet roken') in het debat. Ook het fundament voor overheid in ontwikkelingswerk is minder. Mensen willen wel vrijwilligerswerk doen. Ze zijn solidair met mensen voor wie ze zelf kiezen. De verschuiving van overheid naar burgers in hun eigen organisaties, gaat ook gepaard met een verschuiving van een basis van 'wantrouwen' naar 'vertrouwen'.

In plaats van het denken over vrijwilligers in termen van 'schaarste' moeten we denken in 'toegevoegde waarde'.

Vrijwilliger en beroepskracht:

- Wie betaalt bepaalt de machtsverhouding. Wordt je door de overheid betaald of door de cliënt?
- "Geheimhouding" is er niet vanuit het perspectief van de cliënt, want alles wordt vastgelegd in dossiers.
- We betalen nu vaak voor het leuke werk en zetten vrijwilligers in wanneer het lastig wordt. Zou het niet logisch zijn dit om te draaien?

Nog meer taalgebruik:

- vrijwillige inzet is een beleidsterm
- De scheiding formeel en informeel klopt niet, want het vrijwilligerswerk is juist formeel (door iemand formeel de status van vrijwilliger te geven (door scholing, hesje etc. verdwijnt de handelingsverlegenheid).
- In plaats van een vangnet, een trampoline
- Vrijwilligers kunnen ook professionals zijn
- Vrijwilligerscentrale is een te ruim begrip. Er zouden aparte centrales moeten zijn voor bijvoorbeeld zorgondersteuner en sportondersteuner.

Vragen en opmerkingen van deelnemers:

Niet alle cliënten zijn even gemakkelijk om daar een vrijwilliger aan te koppelen. Hoe gaan we daar mee om? Je kan uitgaan van het probleem of onderzoeken waar wel gemeenschappelijke interesse ligt.

Ook op dit gebied kan samenwerking tussen beroepskrachten en vrijwilligers werken. Veel vrijwilligers willen bijvoorbeeld graag helpen met administratie. Dit willen betaalde krachten niet perse graag doen. Door een andere verdeling wordt het werk voor iedereen leuker.

Het gaat om het onderzoeken van de motivatie. Het gaat om het herkennen van de waarde die ze bij de zorg verlenen. Vrijwilligerswerk hoeft niet 'leuk' te zijn in enge zin. Gaat meer om belangrijk/ betekenisvol.

Er wordt een voorbeeld gedeeld van een stadsdorp waar er een samenwerkingsovereenkomst is opgesteld tussen vrijwilligers en beroepskrachten. In de Rotterdamse wijk Feyenoord is ook zo'n samenwerkingsmodel opgezet. Gebiedsgericht inkopen door gemeente stimuleert aanbestedingen, waarbij partijen samen werken.

Lucas Meijs maakt ons hier weer bewust van het woordgebruik, want onder 'aanbieders van zorg' worden vaak geen vrijwilligers verstaan. Als we op een nieuwe manier willen gaan samenwerken, moeten we ook een nieuwe taal ontwikkelen. Als we het echt samen gaan doen, staat iedereen in zijn kracht. Een andere best practise zijn de vrijwilligers in de schuldhulpverlening. In de financiële cafés doen betaalde krachten en vrijwilligers hetzelfde werk, maar vervullen een andere rol (vrijwilligers meer op gedrag, vaak ook uit eigen ervaring). Dit werkt goed.

Lucas Meijs sluit nog af met de valkuilen als we te veel op 1 partij steunen. Te veel overheid kan leiden tot homogeniteit en in Nederland paternalisme, te veel markt tot uitsluiting op geld en te veel burgers tot amateurisme en particularisme. Er zijn gelukkig veel situaties waarin de verschillende partijen elkaar juist kunnen versterken.